

GAZ ALARMI

Büyük şehirlerimizin caddelerinin iki senedir köstebek yuvasına döndüğünü görenlerimiz temiz bir kent beklentisi içinde sabırla sonucu beklemekteler.

Evlerimizdeki bütan gazı soba, ocak ve şofbenlerini aile fertleri görgü seviyeleri ve titizlikleri oranında emniyetle kullanmaktadırlar.

Zaman zaman gazetelere yansıyan gaz patladı, yangın çıktı haberlerini incelediğimizde genellikle tedbirsizlik, bilgisizlik genel emniyet kaidelerine uymamaktan kaynaklanan yangınlar olduğunu gözlemlemektediriz.

TÜP PATLAMASI OLAYI

Dolum yerlerinde usulünce doldurulmuş bir gaz tüpünün tehlikesinin, trafikteki bir arabanın ön koltuğunda emniyet kemeri oturan kişinin karşılaşacağı tehlikeden çok daha az olduğunu biliyor musunuz?

Gaz tüpü hiçbir zaman durduğu yerde patlamaz. Fazla ısınıp vanalarındaki lastik contadan, gaz sızdırıp açık alev yanında ise alevlerin ve uzun süre alev içinde kalırsa, kendi tazyiki artıp metal yırtılması sonucu ateş topu haline gelir. Veya başka sebepten çıkan yangından dolayı fazla ısınıp patlar. İkinci sebebi yangın tüpten kaynaklanmadığı için, yangın felaketlerinden saymak gerekecektir.

Tüp gaz kullanıcıları küçük piknik tüpü üzerinde geniş tabanlı kaplarla uzun süreli çalıştırsa piknik tüpü, boğazındaki lastik conta gaz kaçırmaya başlayınca, katıyen paniğe kapılmamak gerekir. Patlama aniden olmaz; üstündeki kabi kal-

dırıp bir örtü ile tüpü havasız bırakmak veya su ile söndürmek mümkündür.

Büyük tüp kullanıcılarıdaki yangın ise ocak ile tüp arasındaki hortumun uygun nitelikte olmaması, alev yakınından geçmesi, hortumun iki tarafta sağlam kelepçe ile bağlı olmaması, gaz sızıntısına, dolayısıyla, alevin hortumdan başlamasına neden olmaktadır. Böyle bir yangında da soğukkanlılıkla tüp vanasını kapamak kâfi gelecektir.

Ben size tüp gazını şirin göstermeye çalışmıyorum; bütün Türkiye'de otuz seneyi aşan bir genel bilgi görgü birikimimiz vardır. Esas tecrübesiz olduğumuz gaz, yazımın başında bahsettiğim doğal gazın kaloriferlerde kullanılmaya başlaması nedeniyle, doğal gaz dediğimiz, binlerce kilometre uzaktan getirilen "gazın kullanım tecrübesizliğidir".

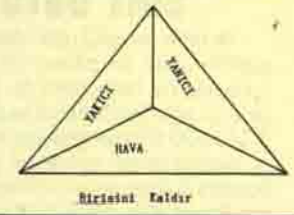
Caddeler aile acele kazılıp çelik veya plastik borular kaynak veya yapıtirma yöntemiyle ucuca eklenerek döşenip üzerlerine kum çakıl toprak atılıp asfalt kaplanıyor. Bir müddet sonra (nedenini uzmanlara bırakıyorum) döşenen boru boyunca su borularının sızdırmadığı bir cadde bilen varsa, çok mutlu kişidir.

Tabiatın gereği gezdiğimiz ülkelerde altyapıyı merak edip tetkik ettiğimizde, galeri sistemiyle boruların çürümesi önlendiği gibi üzerlerine on, onbeş tonluk kamyon ve otobüslerin yüklerinin binmemesinin temin edildiğini de gözlemiştir. Ülkemizde ise bir kişi mevsimi boyunca su borularının sızdırmadığı bir cadde bilen varsa, çok mutlu kişidir.

Bir sene önce Sibiryada bir yolcu treni koca bozkırda yanından geçtiği bir doğal gaz boru hattının infilakına, dolayısıyla hatırımda kaldığına göre dört yüz kişinin ölümüne neden olmuştu.

Burada vermek istediğim mesaj, şehirlerimizde şimdiye kadar kullandığımız, hava gazından birkaç kat daha fazla yanma gücüne sahip ve az kokulu doğal gazın yabana atılmaması gereğini vurgula-

YANGININ ÜÇ UNSURU

Yangın amblemi... Dikkat yangının meydana gelmesi için üç unsur gerekir: Yakıcı, yanıcı, hava. Bu üçünden birini kaldırmak ile yangın önlenir.

mak ve bizim Elektronik Çağı köşesi okurlarımıza bu konuda yardımcı olmaktadır.

Kaloriferlerin yandığı kış günlerinde apartmana girenlerimiz, bazen burunlarına çarpan kömür kokusundan görevlinin dalga geçip ocağı bakmamış olduğunu anılar otomata basıp evlerine girerler.

Doğal gazla kalorifer çalıştırdığımız takdirde böyle bir koku veya hissedilmeyen bir gaz kaçağı merdivenlere yayılmışsa merdiven otomatına basıldığı anda bütün bina havaya uçabilecektir. Evet sayın okuyucular durum çok ciddidir. İşin emniyet gereğini belediye ilgililerinin yapacağı kanaatindeyim.

Ben, sayın amatörlerde işte bu gaz kaçağını önceden tespit edebilmeleri için neler yapabilirler, iki devre ile faydalı olmaya çalışacağım.

GAZ HİSSEDEN ALARM DEVRESİ

Yarı iletkenlerden, gaz mevcudiyetini hissedilen yarı iletkenlerle bundan önceki sayılarımda su bastı alarmı, hırsız alarmı, gün ışığı sensörü gibi devrelerde kullandığımız tristörleri kullanarak yapacağımız devrelerde bilhassa en dikkat edeceğimiz devre ünitesi, gerekli işlem için elektrik devresi çalışması istenen röle ve kontaklarının kıvılcım çıkarmayacak şekilde tecrit edilmesidir.

Bu gaz alarmı için hazır devreler piyasada mevcut olup satılmaktadırlar; ben şahsen incelemedim.

